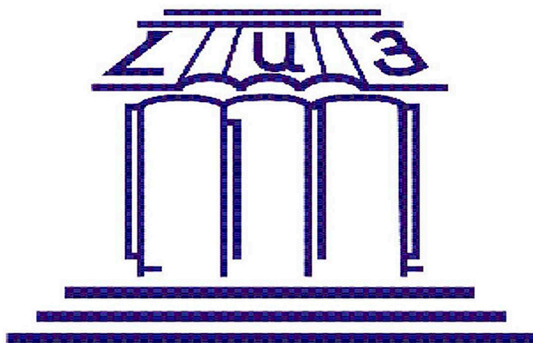

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

ՅԵՆ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

ՅԵՎ

ԻՆԶ ՏՎԻՆ ՆՐԱՆՔԸ ԱՆԴՐՎՈՂԱԾՈՒ ԱՆՈՒՍԱՎՈՐՈՒՄԻՆ

Ա.Արեւիկայի Գեղարքի Կոմիտեի քանդակների և
գեղարքների քանդակ և առարկայուն

Թ Ի Յ Լ Ի Ս

1924

396(47)

h-61

12.6 APR 2013

396(47)

h-61

ՊՐՈԼԵՏԱՐՆԵՐ ԲՈԼՈՐ ՅԵՐԿՐՆԵՐԻ, ՄԻԱՅԵՔ

120-10

ԻՆՁ ՅԵՆ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

ՅԵՎ

ԻՆՁ ՏՎԻՆ ՆՐԱՆԷ ԸՆԴԻՐԿՈՎԿԱՆՍԻ ԱՅԽԱՏԱՎՈՐՈՒՀՈՒՆ

(1. Ընկ. Զինովիեվի հողվածը, 2. Ռ. Կ. Կ. Անդրկովկասյան Յերկրային Կոմիտեի շրջաբերականը, 3. Ռ. Կ. Կ. Ա. Յ. Կ. քանվորունիների յեվ գեղջկունիների բաժնի հողվածը «Պատգամավորունիների ժողովների խնդիրները յեվ ինչ տվին նրանք Անդրկովկասյան աշխատավորունիուն», 4. Պատգամավորունիների հետ տանելիք պարապմունքների ծրագիրը, 5. Առաջարկվելիք ժամանակ առժամանակ զեկուցումներ):

Անդրկովկասի Երկրային Կոմիտեի բաժնարանիների յեվ գեղջկու հիների բաժնի երեսարանկուրյուն

2953-87

Թ Ի Ֆ Լ Ի Ս

1924

ՄԵՐ ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ ՅԵՎ ԱՇ- ԽԱՏԱՎՈՐ ԿԱՆԱՅԲ

XIII-րդ համագումարը ուշադրութիւն դարձրեց այն հանգամանքի վրա, վոր բանվորուհիները և գեղջկուհիները դեռևս շատ թույլ կերպով են մասնակցում պետական, տնտեսական և կուսակցական աշխատանքներին: Լենինյան գորակոչի ժամանակ շատ քիչ կանայք մտան կուսակցութեան շարքերը, գյուղական, գավառական և քաղաքային խորհուրդներում սակավ է կանանց թիւը: Կուսակցական նահանգական և գավառական կոմիտեներում նույնպես սակավ են յերևում կանայք: Ժամանակն է վերջ դնել այդ դրութեան: Կուսակցական կազմակերպութիւնները պետք է որինակ ցույց տան բոլոր մշակներին: Այդպես վորոշեց մեր համագումարը, կուսակցութեան գերագույն որոշանք: Վ. Ի. Լենինն քարոզում էր մեզ, վոր առանց կոշ իսկական ազատագրութեան և առանց նրա իսկական մասնակցութեան նոր վերաշինութեան գործում՝ չ'կա սոցիալիզմ: Լենինի այդ պատգամը չպետք է մոռանալ:

Մեր կուսակցութիւնը թույլ չի տա, վոր այդ պատգամը մոռացվի:

Գիտութեան ծառայելը աշխատավորունքին մեջ
ահագին է: Յեւ վորքան մեծ, պատվովոր աշխատանք
է՝ գեթ սկզբնական քաղաքական գիտելիքներ տալ
հարցուրովոր և հաղարավոր մեր բանվորունքին
ընդ (և գեղջկունքին): Այդ վեհ գործի համար իս-
կապես հարկավոր է աշխատել: Իսկ կուսակցութիւնը
և մենք բոլորս կոգնենք, ինչով վոր միայն կարող կը
լինենք:

Գ. Զինովիեւ

Սեպտեմբերի 9-ին

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ

Բոլոր կենտրոնական կոմիտեներին

Աշխատավոր և գյուղացի կանանց պատգամավո-
րական ժողովները նշանավոր դեր խաղացին կուսակ-
ցական և աշխատավոր կանանց լայն մասսաների մի-
ջև ամուր կապ հաստատելու գործում: Միաժամանակ
այդ ժողովները կրթական նշանակութիւն ունեցան
կոմունիստական վոգով դաստիարակելով գեղջկուն-
քին և բանվորունքին, նրանց ավելի ակտիւ և
գիտակից տարրը առաջ քաշելով կուսակցական և ար-
հեստակցական շինարարութեանը մասնակցելու:

Միանգամայն համոզված կարելի չէ ասել, վոր
Պատգամավորական ժողովները, վորպէս կանանց մաս-
սաները ակտիւ շինարարութեանը մասնակից անելու
մի միջոց, արդարացրին իրենց այդ կոչումը:

Համաձայն Կ. Բ. ծրագրի, պատգամավորական ժո-
ղովները, վորոնք գումարված են վերջին ընտրութիւն-
ների ժամանակ, վերջացնում են իրենց պարապմունք-
ները և աշխատանքը խորհուրդների սեկցիաներում՝
սեպտեմբեր—նոյեմբեր ամիսներում: Այդ պատճառով
Անդրկովկասի Յերկրային կոմիտեն Ռ. Կ. Կ. առաջար-

կում ե ըստը կենտրոնական կոմիտեներին սեպտեմբերի յերկրորդ կեսից ձեռնարկել պատգամավորութիւնների վերընտրութիւններին, կատարելով վերընտրութիւնները ամենուրեք միաժամանակ և վերջացնել այդ աշխատանքները (կամպանիան) նույնամբերից վոչ ուշ:

Կուսակցութեան հերթական խնդիրն է՝ պատգամավորութիւնների առաջիկա վերընտրութիւնները կատարել ամեն տեղ միաժամանակ և իրագործել, հնարավոր չափով, լողունգը՝ «Չկա պատգամավորութիւն առանց պարտականութիւնների»: Պետք է իրագործել գյուղում և քաղաքում իրիչի պատգամները՝ ուժեղացնել կոմունիստական կուսակցութեան շարքերը: Այդ ձգտումը հնարավորութիւն կտա ակտիվ աշխատանքի լծել գյուղացիութիւններին և բանվորութիւններին մասնակից անել համայն աշխատավոր կին տարրը խորհրդային, արհեստակցական և կոոպերատիվ գործունեութեան, նաև գյուղական վարչական և հասարակական մարմինների մեջ մասնակցելու համար:

Վերընտրութիւնների կամպանիային անհրաժեշտ է մասնակից անել գործարաններում աշխատող բանվորութիւններին, այն բանվորութիւններին, վորոնք ծառայում են մասնավոր ձեռնարկութիւններում կամ հանդիսանում են ինքնուրույն բանվորութիւններ, նաև աշխատավոր կանանց այն տարրը, վորը թույլ կերպով է մասնակցում արհեստակցական կազմակերպութիւնների աշխատանքներին,՝ տնային կին ծառայողները, մասնավոր տներում լվացք անող կանայք, տան տնտեսութիւնները, աղքատ գյուղացի կանայք, կարմիր բանակայիւնների քանայք և կին-բատրակները:

Անհրաժեշտ է նաև լուսաբանել հարցը տեղական

մամուլի եջերում, նախապատրաստական զեկուցումներ կատարել կուսակցական բջիջների նիստերում և կուսակցական ընդհանուր ժողովների ժամանակ:

Նույնպիսի զեկուցումներ կատարել գյուղում՝ գյուղական բջիջներում և կուսակցական ընդհանուր ժողովներում:

Աշխատանքի ընթացքի մասին հաղորդեցեք կենտրոնական կոմիտեներին և կուսակցական երկամիա զեկուցումներում:

Անդրկովկասյան երկրային կոմիտեյի քարտուղար
Ա. Միասնիկով

Բանվորութիւնների և գեղջկութիւնների բաժնի վարչի
փոխանորդ՝
Ս. Զավարյան

կում ե բոլոր կենտրոնական կոմիտեներին սեպտեմբերի յերկրորդ կեսից ձեռնարկել պատգամավորունքները՝ վերընտրություններին, կատարելով վերընտրությունները ամենուրեք միաժամանակ և վերջացնել այդ աշխատանքները (կամպանիան) նույնամբերից վոչ ուշ:

Կուսակցության հերթական խնդիրն է՝ պատգամավորունքների առաջիկա վերընտրությունները կատարել ամեն տեղ միաժամանակ և իրագործել, հնարավոր չափով, լողունգը՝ «Չկա պատգամավորունքի առանց պարտականությունների»: Պետք է իրագործել գյուղում և քաղաքում Իլիչի պատգամները՝ ուժեղացնել կոմունիստական կուսակցության շարքերը: Այդ ձգտումը հնարավորություն կտա ակտիվ աշխատանքի լծել գյուղացիունքներին և բանվորունքներին մասնակից անել համայն աշխատավոր կին տարրը խորհրդային, արհեստակցական և կոոպերատիվ գործունեության, նաև գյուղական վարչական և հասարակական մարմինների մեջ մասնակցելու համար:

Վերընտրությունների կամպանիային անհրաժեշտ է մասնակից անել գործարաններում աշխատող բանվորունքներին, այն բանվորունքներին, վորոնք ծառայում են մասնավոր ձեռնարկություններում կամ հանդիսանում են ինքնուրույն բանվորունքներ, նաև աշխատավոր կանանց այն տարրը, վորը թույլ կերպով է մասնակցում արհեստակցական կազմակերպությունների աշխատանքներին,՝ տնային կին ծառայողները, մասնավոր տներում լվացք անող կանայք, տան տնտեսունքները, աղքատ գյուղացի կանայք, կարմիր բանակայինների քանայք և կին-բատրակները:

Անհրաժեշտ է նաև լուսաբանել հարցը տեղական

մամուլի եջերում, նախապատրաստական զեկուցումներ կատարել կուսակցական բջիջների նիստերում և կուսակցական ընդհանուր ժողովների ժամանակ:

Նույնպիսի զեկուցումներ կատարել գյուղում՝ գյուղական բջիջներում և կուսակցական ընդհանուր ժողովներում:

Աշխատանքի ընթացքի մասին հաղորդեցքը կենտրոնական կոմիտեներին և կուսակցական երկամիա զեկուցումներում:

Անդրկովկասյան երկրային կոմիտեյի քարտուղար
Ա. Միսանիկով

Բանվորունքների և գեղջկունքների բաժնի վարչի
փոխանորդ՝ Մ. Զավարյան

կում ե բոլոր կենտրոնական կոմիտեներին սեպտեմբերի յերկրորդ կեսից ձեռնարկել պատգամավորունքները՝ վերընտրութիւններին, կատարելով վերընտրութիւնները ամենուրեք միաժամանակ և վերջացնել այդ աշխատանքները (կամպանիան) նույնմեքերից վոչ ուշ:

Կուսակցութեան հերթական խնդիրն է՝ պատգամավորունքների առաջիկա վերընտրութիւնները կատարել ամեն տեղ միաժամանակ և իրագործել, հնարավոր չափով, լողունգը՝ «Ձկա պատգամավորունքի առանց պարտականութիւնների»: Պետք է իրագործել գյուղում և քաղաքում իլիչի պատգամները՝ ուժեղացնել կոմմունիստական կուսակցութեան շարքերը: Այդ ձգտումը հնարավորութիւն կտա ակտիվ աշխատանքի լծել գյուղացիութիւններին և բանվորութիւններին մասնակից անել համայն աշխատավոր կին տարրը խորհրդային, արհեստակցական և կոոպերատիվ գործունեութեան, նաև գյուղական վարչական և հասարակական մարմինների մեջ մասնակցելու համար:

Վերընտրութիւնների կամպանիային անհրաժեշտ է մասնակից անել գործարաններում աշխատող բանվորութիւններին, այն բանվորութիւններին, վորոնք ծառայում են մասնավոր ձեռնարկութիւններում կամ հանդիսանում են ինքնուրույն բանվորութիւններ, նաև աշխատավոր կանանց այն տարրը, վորը թույլ կերպով է մասնակցում արհեստակցական կազմակերպութիւնների աշխատանքներին,՝ տնային կին ծառայողները, մասնավոր տներում լվացք անող կանայք, տան տնտեսութիւնները, աղքատ գյուղացի կանայք, կարմիր բանակայիներին քանայք և կին-բատրակները:

Անհրաժեշտ է նաև լուսաբանել հարցը տեղական

մամուլի եջերում, նախապատրաստական զեկուցումներ կատարել կուսակցական բջիջների նիստերում և կուսակցական ընդհանուր ժողովների ժամանակ:

Նույնպիսի զեկուցումներ կատարել գյուղում՝ գյուղական բջիջներում և կուսակցական ընդհանուր ժողովներում:

Աշխատանքի ընթացքի մասին հաղորդեցք կենտրոնական կոմիտեներին և կուսակցական երկամիս զեկուցումներում:

Անդրկովկասյան երկրային կոմիտեյի քարտուղար
Ա. Միսանիկով

Բանվորութիւնների և զեկուցումների բաժնի վարչի
փոխանորդ՝ Ս. Զավարյան

ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍԻ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐՆԵՐԻ ԺՄՆԱՎՆԵ- ՐԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ՅԵՎ ՆՐԱՆՑ ՏՎԱՆՑ ՈԳՈՒՑՆԵՐԸ

*Բանվորունին կապիտալիստի յեւ կալվածատերերի
իշխանության որով.*

Մեր յերկրում, վոր ընդգրկում է յերեք յեղբայ-
րական խորհրդային հանրապետություններ — Վրաս-
տան, Ադրբեյջան և Հայաստան, մինչև խորհրդային իշ-
խանության հաստատվելը, 20-21 թվականներն, գեղջուկ
և բանվոր կինը շնորհիվ ցարի, կալվածատերերի և հա-
րուստների որենքների, յեղել է իրավադուրկ հակ, և վոչ
մի հնարավորություն չի ունեցել մասնակցելու հասա-
րակական, պետական և տեղական խնդիրների վճռման
գործում.

Նա ճնշված և իրավադուրկ է յեղել վոչ միայն
հասարակության մեջ վորպես քաղաքացի, այլ և ընտա-
նիքում, վորպես մայր, կին կամ աղջիկ:

Ճիշտ է, մենք գիտենք, վոր հարստահարողների լծի
տակ, վոչ միայն կինը, այլ ամբողջ աշխատավորու-
թյունը — բանվոր և գյուղացին ստրուկի վիճակում են
յեղել, սակայն շնորհիվ համառ ու հանդուգն պայքարի
բանվորին ու գյուղացուն հաջողվել է հեղափոխական

կովի ընթացքում ձեռք բերել այս կամ այն չնչին ի-
րավունքները, — այսպես որինակ, նրանք իրավունք ու-
նեյին մասնակցելու պետական դեմաի ընտրություն-
ներին, ուր վճռվում էյին պետական մի շարք հարցեր:

Իսկ աշխատավոր կինը, չնայած նրան, վոր կողք-
կողքի տված բանվորի ու գյուղացու հետ գործարա-
նում, զավոդներում, արհեստանոցներում, դյուղում,
գաշտում միշտ աշխատելով հանդերձ ստեղծել է պետա-
կան — հասարակական հարստություններ, դարձյալ մը-
նացել է կտրված ամենատարերական իրավունքներից
վորոնց ոգտվելիս են յեղել իր աշխատանքի ընկեր-բան-
վորն ու գյուղացին:

Բուրժուազիան անամոթ ու կեղծավորությամբ
արդարանում էր նրանով, վոր կինը հետամնաց է, վոր
նա դեռ այնքան չի զարգացել, վոր կարողանա գործն
մասնակցություն ունենալ պետական և հասարակական
գործերում:

*Աշխատավոր խորհրդային իշխանության
ժամանակ*

Անդրկովկասի աշխատավորությունը ընդհանուր
ուժերով դեն է շարտել նախ ցարի ապա կալվածատե-
րերի և հարուստների ծանր լուծը, քաղաքական իշ-
խանությունը ամբողջապես վիցնելով իր ձեռքը,
ջարգելով այն շղթան, վոր կաշկանդում էր աշխատա-
վոր կնոջ և պահում նրան մթի ու խավարի ճանկե-
րում:

Այժմ խորհրդային հանրապետություններում բան-
վորունին ու գեղջուկին վերջնականապես հավասարվել

ե իր իրավունքներով թե հասարակության մեջ և թե ընտանիքում՝ տղամարդու հետ:

Նա իրավունք ունի ընտրելու և ընտրվելու խորհրդների և գործադիր կոմիտեների մեջ, և տանել պետական և հասարակական աշխատանքներ, և իսկապես ներկայումս մենք տեսնում ենք կնոջը կոմիսարի, դատավորի, գյուղխորհի նախագահի և զանազան պատասխանատու պաշտոններում, չնայած վոր այդպիսիները շատ քիչ են: Բայց չպետք է մոռանալ այն հանգամանքը, վոր խորհրդային իշխանությունը միակն է ամբողջ աշխարհում, վոր կանչում, հրավիրում և գործնականապես հնարավորություն է տալիս կնոջը կառուցել իր պետությունը, դեկավարել և ստեղծել նոր կյանք իր և իր լերեխաների համար:

*Խնհակես նն ոգտվում ըանվորունին յեվ գեղջկոտին
իրենց իրավունքներով*

Հետաքրքիր է իմանալ, կանանցից շատերն են ոգտվում այն իրավունքներով, վորոնք տված են նրան բանվորա-գյուղացիական իշխանության կողմից: Արդո՞ք շատերը դիտեն, վոր այլևս չկան առաջվան այն որենքները, վորոնք գրկել էյին կնոջը տղամարդու հետ միասին պետություն կառավարելու հնարավորություններից և վերջապես արդո՞ք շատերն են հասկանում, ինչ բան է խորհրդային իշխանությունը, ի՞նչի յե նա ձգտում և ինչպես պետք է կինը զբաղվի շինարարությունը յուր յեղորը, ամուսնու և վորդու հետ միասին ձեռք-ձեռքի տված:

Դեռևս աշխատավոր կանանց մեծագույն մասը

այդ բոլոր չդիտեն և չի հասկանում ինչպիսի հսկայական փոփոխություն է տեղի ունեցել խորհրդային հանրապետությունների աշխատավորության և հենց իրենց սեփական կյանքում. դեռ մեզ մոտ, խորհրդային Անդրկովկասում քիչ չկան այդպիսի գյուղեր ու հետո ընկած անկյուններ, ուր կինը մնում է առաջվա պես իրավագուրկ ու անպաշտպան, ուր կնոջ հետ վատ են վարվում, ուր կինը խարխափում է տգիտության և խավարի մեջ:

Քիչ չկան այդպիսի գյուղեր, ուր ընտրությունների ժամանակ (գյուղխորհրդի, հողկոմիտեների և այլն), գյուղացի կինը վոչ մի մասնակցություն չի ունենում ու առաջվա պես իշխում է այն հետամնաց տեսակետը, թե այդ բոլորը տղամարդու գործ է և կինը չպետք է մասնակցի:

Յեվ վոչ միայն գյուղում, այլ և մեծ քաղաքներում բոլոր բանվորուհիները չեն մասնակցում ընտրություններին, նույն իսկ մեծ հիմնարկություններում ուր աշխատավոր կինը կողք-կողքի բանվորի հետ աշխատում սովորաբար ավելի պասսիվ է լինում և յեթե հաճախում էլ է ընդհանուր ժողովները իրեն պահում է ամեն ինչից հեռու, ամաչում է արտահայտել յուր կարծիքը, նույնիսկ իրեն վերաբերող հարցերում:

Զանազան կուլտ-կրթական կոմիսյաններում և նույնիսկ այն հիմնարկություններում, վորտեղ աշխատավորների մեծ տոկոսը կազմում են կանայք՝ այդպիսի ընտրությունների ժամանակ կնոջը ընտրում են հազվագյուտ դեպքերում, չնայած, վոր նրանց մեջ կան բավականաչափ աչքաբաց և յեռանդուն աշխատակից-

ներ, վորոնք և պրոֆմիության անդամ են և իրենց ընկեր բանվորից վատ չեն աշխատի:

Անմիտիթար և դրությունը նաև տեղական իշխանության զանազան մարմիններ ընտրելու հարցերում, և չնայած այն բանին, վոր կինը—տղամարդու հետ հավասար իրավունքներով և ոգովում, այնուամենայնիվ նույնիսկ քաղաքներում նա ընտրվում և խորհուրդների մեջ մեծ դժվարություններ:

Ինչպես և ոգնում կին—բաժինը աշխատավոր կնոջը

Վորպեսզի սովորեցնել աշխատավոր կնոջը ոգովել այն իրավունքներից, վոր տված և նրան բանվորա գյուղացիական իշխանության կողմից և հոկտեմբերյան հեղափոխությամբ, վորպեսզի սովորեցնել նրան կառուցել նոր կյանք, բանվորի և գյուղացու հետ միասին, վորպեսզի դարձնել նրան հավասար իրավունքների տեր և ոգնել յուր զարգացմամբ հասնել բանվորին ու գյուղացուն, կոմունիստական կուսակցությունը հիմնել և հատուկ բաժիններ, աշխատանք տանելու համար, վոր սովորաբար մեզ մոտ անվանում են կին-բաժիններ:

Ինչպես են ընտրվում պատգամավորական ժողովները յեվ ինչ աշխատանք են տանում

Կին բաժինները աշխատանք են տանում քաղաքներում, բանվորուհիների, ծառայողների մեջ, գործարաններում, զավթներում, արհեստանոցներում, բանվորների կանանց, քույրերի, աղջիկների հետ, և գյու-

ղերում գեղջկուհիների, կին բառարանների և այլրների մեջ:

Կին բաժինները տանում են իրենց աշխատանքը պատգամավորական ժողովների միջոցով, վորոնք տեղի են ունենում քաղաքներում և գյուղերում:

Պատգամավորները ընտրվում են բանվորուհիների և գյուղացի կանանց կողմից ընդհանուր ժողովներում, վորոնք կայանում են գործարաններում, հիմնարկություններում գյուղերում, շրջաններում, այն հաշվով, վորպեսզի յուրաքանչյուր ժողով կայանա 10-ից վոչ պակաս և 60—70-ից վոչ ավել անդամներից:

Պատգամավորները պարտավոր են կանոնավոր կերպով հաճախել ժողովներ, վորոնք կայանում են շաբաթական՝ կամ յերկու շաբաթը մեկ անգամ:

Այդ ժողովներում պատգամավորները ծանոթանում են խորհրդային իշխանության շինարարական գործի հետ, դատարանների կազմակերպության հետ, ծանոթանում են իրենց տված իրավունքների և վերջապես այն բանի հետ, թե խորհրդային իշխանությունը ինչպես և պահպանում մոր և երեխաների առողջությունը և ինչպես պետք և դաստիարակել յերեխաներին: Այդ նույն ժողովներում բացատրվում և կյանքի ծագումը բացատրվում և թե ինչպես են մարդիկ ապրել առաջ, ինչպես են կովել իրենց գոյությունը պահպանելու համար և վերջապես ինչպես և հասել ամբողջ մարդկությունը յուր ներկա դրությանը: Բացատրվում են նույնիսկ խորհրդային կառավարության բոլոր գեղերաները ու որոնքները:

Գյուղացի կանանց բացի այդ, խորհուրդներ են տալիս գյուղատնտեսության, ընտանեկան, ընտանիքի

վերաբերմամբ և բացատրում են հողի և միասնական տուրքի վերաբերյալ դեկրետները:

Իսկ տարվա ընթացքում պատգամավորների ընտրված ժամանակամիջոցում—նրանց հետ պարապում են նախապես կին-բաժինների կողմից մշակված ծրագրով, վորը պարզաբանում և խորհրդային կառավարության կառուցվածքը, գյուղատնտեսության, կոոպերացիայի, լուսավորության և ժողովրդի առողջության վերաբերվող հարցեր և այլն:

Բացի այդ բոլորից, պատգամավորներին ծանոթացնում յեն, թե ինչպես և դրված աշխատանքը այս կամ այն հիմնարկությունում, և այս նպատակով նրանց տանում են գործարաններ, գավոդներ, դպրոցներ, մանկանոցներ, կոոպերատիվներ, ելեքտրա-կայաններ և այլն:

Իսկ այնտեղ, ուր կան խորհուրդներին կից սեկցիաներ, նրանց միջոցով ծանոթանում են, թե ինչպես և դրված քաղաքային տնտեսությունը, դպրոցները, մոր և յերեխայի ապահովության գործը: Գյուղերում պատգամավորները ընտրվում են զանազան կոմիտեների մեջ, ինչպես որինակ գպրոցական խորհուրդ, հողային կոմիտեներում և զանազան գյուղական հիմնարկություններ, ուր և ծանոթանում տեղն ու տեղը և ոգնում են աշխատանքներին:

Քաղաքների և գյուղերի պատգամավորները հաճախում են ընդհանուր ժողովներ, հետաքրքրվում են գյուղ-խորհրդների և գործկոմների աշխատանքներով, հաճախում են կոմբյուիցների դոնբաց նիստերը և ամսական յերկու յերեք անգամ զեկուցում են ընդհանուր

ժողովներում: Յեթե պատգամավորունին անդրազետ և, ուռալին հերթին վերացնում են անգրագիտությունը, վորովհետև դա ժողովրդի ամենամեծ թշնամին և:

Պատգամավորունիների աշխատանքները Վրաստանում, Ադրբեյջանում յեվ Հայաստանում խորհրդային Իշխանություն որով:

Վորպեսզի հասկանալ թե ինչպիսի աշխատանք են տարել կին-բաժինները պատգամավորական ժողովներին միջոցով, վորպեսզի համոզվել թե ինչպես և բանվոր և գյուղացի կինը աստիճանաբար այս տարիների ընթացքում քաշվել աշխատանքի մեջ, պետական և հասարակական ինչպես և նա կամաց-կամաց սովորել ոգտվել իրեն տված իրավունքներից, մենք կանգ կառնենք այն աշխատանքների վրա վորը տարվել և յերեք հանրապետություններում 22 թվի սկզբից:

Վրաստանում, Ադրբեյջանում և Հայաստանում, պատգամավորունիների հետ տարվել և կուլտ-կրթական աշխատանքը նախորդը մշակված ծրագրով և ներանք մասնակցել են պրակտիկ աշխատանքներին:

1922 թվին, Ադրբեյջանի զանազան հիմնարկություններում, գլխավորապես քաղաքներում, այդ պատգամավորների ժողովները ունեցել են 1346 անգամ, վորոնցից 500 թրքունիներ են յեղել:

խորհուրդներին կից սեկցիաներում աշխատել են 58 կին:

Սեպտեմբերից մինչև 1923 թ. դեկտեմբերի մեծ կամպանյա և տարվել պատգամավորունիների վերընտրությունների ժամանակ, և հաշվի յե առնված նոր ընտրվածների թիվը:

Ընդամենը Բագվում և նրա շրջաններում ու գավառներում ընտրված են 2048 հոգի, անցյալ տարվա կազմից 700 հոգով ավելի:

Պատգամավորուհիների սոցիալական կազմը. բանվորուհի—700 հոգի, գեղջկուհիներ—458, ծառայողներ—313, և տնային տնտեսություններ պարտավորյալներ (домашних хозяйек) 102 հոգի:

Պատգամավորուհի. հնարավորություն սահմաններում քաշվում են դեպի խորհրդային պրակտիկ աշխատանքը. Բագվում նոր պատգամավորուհի 83 հոգի ամրացված են մանկատներին և մանկապարտեզներին. մի բանի գավառներում նրանք նույնպես ամրացված են դպրոցների, կոոպերատիվների ժող-դատարաններին, զագսերին և այլն: Պատգամավորուհիների ընդհ. ժողովները գյուղերում մեծ ազդեցություն ունեն գյուղացիների մեջ: Առաջ թրքուհի պատգամավորուհիները ամաչում էին իրենց անունից, իսկ այժմ պարծենում են դրանով և խայտառակություն են համարում հեռացված լինել դեղատների շարքերից: Գավառներից Բագու գալով, նրանք աշխատում են վերականգնել դելիգատի իրավունքները:

Ինչ վերաբերում է Վրաստանին, այստեղ պատգամավորուհիների թիվը անցյալում հասնում էր 1318 հոգու. նոր ընտրություններում, վոր տեղի չե ունեցել 1923 թ. հոկտեմբերից մինչև դեկտեմբեր, տվել են 2200 հոգի. 882 հոգով անցյալ կազմից ավելի: Աստիճանաբար նրանք յևս կաշում են աշխատանքին և ներկայումս 40 հոգի մասնակցում են Թիֆլիսի խորհրդի զանազան սեկցիաներում: Կին-կոոպերատորներ ունենալու համար կազմակերպված է առանձին սեկցիա, ուր կին

պատգամավորուհիները հիմնորեն ծանոթանում են թեորիտիկապես և պրակտիկորեն այդ ասպարեզում աշխատելու միջոցների հետ:

Հայաստանում անցյալ պատգամավորուհիների կազմը հասնում էր 500 հոգու, վերընտրություններից հետո ունենք 614 հոգի, անցյալ կազմից 114 հոգով ավելի: Այստեղ նույնպես աստիճանաբար առաջ են քաշվում գյուղացի կանայք, որինակ փոխադարձ ոգնություն կոմիտեներում աշխատում են մոտ 33 հոգի:

Բոլոր այս յերեր հանրապետություններում պատգամավորուհիները յեռուն մասնակցություն են ցույց տալիս այս կամ այն կամպանիաներում: Դրանց ուշժերով դրվել են ներկայացումներ, մանկատների հետադրություններ և զանազան ժողովարարություններ:

Անգրագիտության վերացումը պատգամավորուհիների մեջ

Անգրագիտության վերացման գործին լուրջ ուշադրություն է դարձրված: Մի քանի տեղեր այս աշխատանքը տարված է շատ հաջող կերպով, որինակ Լենինականում, Ողորգեթում, Լեյլումում, Նախկին դելիգատների մեջ անգրագիտությունը վերացրված է 100⁰/0: Վրաստանում 1300 հոգի պատգամավորուհիներից գրագետ են 828 հոգի, Ադրեջանում՝ դպրոցներում միայն Բագվում սովորել են 1569 հոգի, գավառներում 301 հոգի, ընդամենը 1870 հոգի, վորոնցից 771 հոգի թրքուհիներ են:

2953-82

Քանի կին ե սովորում գանազան դպրոցներում յեվ
դասընթացներում

Կանանց արտադրական աշխատանքի գրավելու և
կվալիֆիկացիան բարձրացնելու գործում ունեցել ենք
հետևյալ հաջողութունները. Ադրբեյջանում պրոֆտեխ-
նիքական դպրոցներում ու արհեստանոցներում աշխա-
տում են 631 կին ֆարդավուլներում 60, ավարտել են
մանկաբարական դասընթացները 64 կին, հեռախո-
սային դասընթացները 5 կին:

Վրաստանում պրոֆտեխնիքական դպրոցներում և
արհեստանոցներում յեղած կանանց թիվը հասնում ե
մինչև 1101 հոգու բացի դրանից անցյալ տարի գրա-
դարանային, ժող—դատարանային, գթության քույ-
րերի և սանիտարական կարճառոտ դասընթացներով
անցել ե 65 կին. Թիֆլիզում կա կանացի ֆարդավուլ,
վորը կազմակերպել ե կին-բաժնի ձեռնարկությամբ և
վորանդ սովորում ե 140 աղջիկ:

Ինչ վերաբերվում ե Հայաստանին, այնտեղ ֆար-
դավուլներում սովորող աղջիկների թիվը հասնում ե
59 հոգու:

Կանանց իրավունքների պաշտպանությունը

Կանանց իրավունքները պաշտպանելու համար
Ադրբեյջանում աշխատում են 46 իրավապաշտպան կա-
նայք (24 գավառում և 16-ը Բազվում) վորոնցից 21-ը
թրքուհի յեն. իրավապաշտպան կանանց միջոցով տար-
ված ե մեծ աշխատանք, որինակ մի տարում 1388 ան-
գամ դուրս են յեկել պաշտպանելու: Ընդամենը ժող—

դատարաններում քննված են 2499 գործ ընտանեկան
բնույթ կրող, և 1823 առանց դատարանի կին-բաժնի
կողմից:

Վրաստանում ժող-դատարանում կան չորս կին,
47 ատենակալներ, 4 իրավապաշտպան կոլլեգիայի ան-
դամներ

Հայաստանում կանանց իրավունքները պաշտպա-
նելու համար, իրավապաշտպանների բյուրոյում կա կին
ներկայացուցիչ, իսկ տեղերում պատգամավորուհիները
մասնակցում են այն գործերին, վոր վերաբերվում ե
կանանց:

Քանի կին ե ընտրված խորհուրդներում յեվ գործ-
կոմսերում

Պատգամավորուհիների ժողովների միջոցով կինը
կամաց-կամաց ներս ե քաշվում խորհրդային աշխա-
տանքներին:

Դեռևս անցյալ տարի Ադրբեյջանի գավառներում
խորհուրդների մեջ կանայք մտնում, եյին վորպես բա-
ցառություններ, մի քանի գավառներում նույնիսկ
չկային: Մինչդեռ 1923—24 թվին, գավառներում անց
են կացել 242 հոգի, իսկ Բազվում և շրջաններում 84
հոգի կին, վորոնցից 24-ը թուրք են. ընդամենը խոր-
հուրդների մեջ կան 326, 155 հոգով ավելի քան անց-
յալ տարիները: Գավառական գործկոմի մեջ ընտրված
են 4-կին. Վրաստանում գրությունը ավելի լավ ե. որի-
նակ անցյալ տարվա խորհուրդների մեջ կային ընդա-
մենը 213 հոգի, իսկ նոր ընտրված խորհուրդների մեջ
664 հոգի, 451 հոգով ավելի անցյալից: Գործկոմների
մեջ ընտրված են 11 հոգի:

Ինչ վերաբերվում է Հայաստանին, այստեղ 7 գավառներում ընտրված են 306 կին, այն ժամանակ յերբ անցյալ տարի միայն 282, ընդամենը ավելացել է 24 հագի:

Բանվորունին և գեղջկունին սերտ կերպով կապված են պատգամավորական ժողովների հետ, Վրաստանում, Ադրբեջանում և Հայաստանում:

Վերոհիշյալից յերևում է, վոր 2—3 տարվա ընթացքում մեծ հաջողություններ ենք ունեցել, աշխատավոր կնոջ դեպի խորհրդային տնտեսական և կուլտուր-կրթական ասպարեզներում:

Անդրկովկասի աշխատավոր կինը ավելի ու ավելի է սկսում բմբռնել յուր մասնակցության նշանակությունը մյուս աշխատավորության հետ միասին նոր պրոլետարական կառավարության շինարարությունում:

Բայց ի հարկե, դեռ բոլորը չի արված, արված է շատ քիչ, յեթե հիշենք, վոր կին աշխատավորությունը կազմում է 50 տոկոս Անդրկովկասի աշխատավորության: Կանայք կազմում են աշխատավորության անբաժան մասը, մասնակցել ընդհանուր վերականգման գործում, պայքարեն տղիտության մթնոթյան դեմ, և ամբացնել պրոլետարական պետության հիմքը:

Նոր կյանքի ստեղծման գործում կինը պետք է հետևի «Լենինի» պատգամներին. «կնոջ մասնակցությունը կառավարչական յեվ խորհրդային աշխատանքներին հսկայական նշանակություն ունի այժմ, յերբ պատերազմը վերջացել է յեվ ասոջին հերթին դրված է խաղաղ կազմակերպչական աշխատանքը:

Իսկ կինը այդ աշխատանքում պետք է առաջնակարգ դեր խաղա յեվ նա կխաղա. քանվորունու յեվ գեղջկունու մասնակցությունը անհրաժեշտ է փորձնական տնտեսությունների մեջ, իսկ առանց նրանց մասնակցությունն դա անիրագործելի է»:

Դիկեգառների ժողովները ոգնում յեն քաղաքի և գյուղի կանանց դառնալ աշխատավոր հասարակության գիտակից անդամներ, ոգտվել հոկտեմբերյան հեղափոխությունը տրված իրավունքներից և կատարել այն պարտականությունները, վոր դրված յեն նրանց վրա խորհրդային իշխանության կողմից:

Անդրկովկասի աշտատավոր կանայք—քանվորուններ յեվ գեղջկուններ, պատրաստվեցեք պատգամավորական ժողովների նոր ընտրություններին, յիռանդուն յեվ կենդանի մասնակցություն ցույց տվեք այդ կամպանիայում յեվ ընտրեցեք արժանի, յեռանդուն յեվ նվիրված աշխատավորուններին, պատգամավորական ժողովների միջոցով մասնակցեցեք ձեր յերկրի հասարակազան-քաղաքական կյանքին:

Ռ. Լ. Ն. Անդրկովկասի Յեհիդային Կամիսեյի բանվորակիներ յեվ գեղջկակիներ բաժին

Ծ Ր Ա Գ Ի Ր

ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐՈՒՅԻՆԵՐԻ ՏԱՆԵԼԻՔ ՊԱՐԱՊ-ՄՈՒՆԲՆԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴԱՍԸՆԹԱՅԲ

1-ին Յիկլ ընդհանուր զարգացման ըստին

1-ին զրույց (առաջաբան) Խորհրդային իշխանութիւնը հենվում է աշխատավորների վրա: Նա նրանց գրավում է վարչութիւն: Խորհրդային իշխանութիւնը գրավում է նույնպէս և կնոջը, ստեղծելով նրա համար հատուկ պատրաստական կազմակերպութիւն՝ պատգամավորական ժողովներ:

2-րդ զրույց. (Աշխատանքի կառուցումը): Աշխատանքի ծագումը: Արևի սխառնումը: Բնութիւն տարերային յերևույթների բացատրութիւնը. յերկրաշարժ, կայծակ, անձրև և այլն:

3-րդ զրույց. (Յերկիրը և նրա բնակիչները): Յերկրի պատմութիւնը, կյանքի յերևան գալը յերկրի վրա և նրա զանազան ձևերը (բույսեր, կենդանիներ, քարեր): Մարդու ծագումը: Կյանքի զարգացման ուրեքները (զոյութիւն կռիվ, բնական ընտրութիւն ուրեքներ, ժառանգականութիւն և այլն):

4-րդ զրույց. (Բնախոսութիւն և մարդակազմութիւն): Ինչպէս և կազմված մարդը և կենդանին. մարդու ներքին որգանները, նրանց գործունեյութիւնը և նշանակութիւնը: Մարդկային կազմի ծագումը և զարգացումը:

5-րդ զրույց. (Առողջապահութիւն): Հիմնական հասկացողութիւններ առողջութեան և հիվանդութեանների մասին, հիվանդութիւնների դրդապատճառները: Պայքար նրանց դեմ: Առողջապահութեան հիմնական պատճառները՝ լույս, ոդ, մաքրութիւն, ֆիզիքական վարժութիւններ: Առաջին ոգնութիւնը դժբաղդ դեպքերում և ամենահասարակ հիվանդութիւնների բժշկումը:

6-րդ զրույց. (Մոր և յերեխայի առողջապահութիւն): Յղի, ծննդկան կնոջ և ծծի յերեխաների հըսկելը (նայելը): Բժշկական ոգնութեան նշանակութիւնը ծննդաբերութեան ժամանակ: Կանանց և յերեխաների տարածված հիվանդութիւնները: Նախազգուշացման և բժշկման միջոցները:

2-րդ Յիկլ հասարակա-քաղաքական մաս

7-րդ զրույց. (Նախնական մարդկային հասարակութիւն): Մարդկային հասարակութեան զարգացման ուրեքները (զոյութեան կռիվ, բացարձակ գերբնակութիւն): Կրակի, հագուստի և բնակարանի ծագումը: Հողագործութեան և անասնապահութեան առաջ գալը: Արդյունաբերութեան առանձին գործիքների յերևան գալը և նրանց հետագա կատարելագործումը: Կնոջ դրութիւնը նախնական հասարակարգում, նրա

մամուակցութիւնը ապրուստ հայթայթելու, բնակարան շինելու մեջ և այլն: Կնոջ իրավազրկութեան պատճառները նախնական ժամանակաշրջանում:

8-րդ դրույց. (Հասարակութեան հետագա զարգացումը): Յեղերի և տոհմերի կազմակերպումը: Ընտանեկան հարաբերութիւնները նախնական տոհմում: Ամուսնութեան ձևերի զարգացումը (խմբային ամուսնութիւններ), ցեղային ընտանիք և այլն: Անհավասարութեան առաջ գալը մարդկանց մեջ: Ծերերի և առաջնորդների առաջ գալը: Մասնավոր սեփականութեան ծագումը: Ստրուկների առաջացումը: Կնոջ հետագա իրավազրկութիւնը: Անասնապահ և հողագործ տոհմերը և կնոջ դրութիւնը նրանց մեջ:

9-րդ դրույց. (Հայրապետական, ֆեոդալական և բուրժուական հասարակարգութիւններ): Զանազան դասակարգերը այդ հասարակարգութեան մեջ: Վաճառականներ, արհեստավորներ, գյուղացիներ, ազնվականներ: Դասակարգային կռիվը ֆեոդալական հասարակարգում: Բուրժուական հասարակարգ: Նոր դասակարգի՝ արդյունաբերական բուրժուազիայի առաջացումը: Կապիտալիզմը, Իմբերիալիզմ: Շուկաներ ձևեր բերելու ձգտումը: Դասակարգային կռիվը և հեղափոխութիւնները կապիտալիստական յերկրներում: Կնոջ դրութիւնը բուրժուական հասարակարգում: Նրա ճնշումը ամուսնութեան խնդրում: Բանվորուհու կրկնակի ստրկացումը, պոռնկութիւն: Գեղջկուհու ստրկութիւնը:

10 դրույց. (Բոլոր ասածների պատկերավորացումը մեր իրականութեան օրինակներով): Կովկասի պատմութիւնը: Կովկասի աշխարհագրական դիրքը: Այն-

տեղ բնակվող ժողովուրդները և նրանց կենցաղը: Ազատական հարաբերութիւններ Վրաստանում, Հայաստանում և Ադրբեջանում: Դասակարգերի կռիվը Կովկասում: Ռուսական թագավորների գաղութային քաղաքականութիւնը: Ռուսաստանի Կովկասի գրավելը: 1905—1917 թ. թ. հեղափոխութիւնները: Ազգայնական շարժումները Կովկասում և նրանց վախճանը: Մենշևիկներ, Դաշնակներ և Մուսավաթիստներ: Կնոջ դրութիւնը կովկասյան ժողովուրդների մոտ և նրանց իրավազրկութիւնը վորպես ավանդական կենցաղային ձևերի միացորդ:

11-րդ դրույց. (Սոցիալական հեղափոխութիւնը Ռուսաստանում և Կովկասում): Ինչպես առաջացավ Ռուսական հեղափոխութիւնը 1917 թ.: Ինչու Կովկասում իշխանութիւնը անցավ մենշևիկներին, դաշնակների և մուսավաթիստների ձեռքը: Ռուսաստանի և Կովկասի հեղափոխական շարժման պատմութիւնը: Ուլքեր են բուլժեիկները և մենշևիկները: Հոկտեմբերյան հեղափոխութիւնը և խորհրդային իշխանութիւնը: Ինչ տվեց Հոկտեմբերյան հեղափոխութիւնը ռուս գյուղացուն և բանվորին: Ադրբեջանի, Հայաստանի և Վրաստանի խորհրդայնացումը: Ինչ տվեց խորհրդային իշխանութիւնը Կովկասյան ժողովուրդներին: Կնոջ դրութիւնը խորհրդային իշխանութեան ժամանակ: Խորհրդային իշխանութիւնը ազատագրում է կանանց կենցաղի նոր ձևերի շինարարութեան և արդյունաբերական աշխատանքի գրավելու միջոցով:

3-րդ Յիկլ Խորհրդային շինարարություն

12-րդ զրույց). Ինչպես ե կառավարում Խորհրդային իշխանությունը) Ա. Խ. Հ. Մ. և Ա. Ֆ. Խ. Հ. Մ. որենսդրությունը (конституция): Ազգային հանրապետությունների ավտոնոմիա: Ժողովուրդների խորհուրդ, ժողովուրդներ, գավառային խորհուրդներ և գործկոմներ, խորհուրդների բաժիններ, ժողովրդական դատարաններ, միլիցիա: Ինչ հանցանքներ են դատապարտվում Խորհրդային իշխանության կողմից: Ով ե ընտրում խորհուրդները: Կոոչ հավասար իրավական զրույթյունը: Խորհրդային իշխանության ազգային քաղաքականությունը:

13-րդ զրույց. (Ս. Խ. Հ. Մ. և Ս. Ֆ. Խ. Հ. Մ. արդյունաբերությունը): Ում յեն պատկանում ֆաբրիկաները և գավոնները: Ինչպես են նրանք կառավարում: Բանվորների զրույթյունը: Կոոչ աշխատանքի պահպանությունը: Պրոֆսիությունները և նրանց նշակությունը: Տեղկոմները: Ուր յեն գնում արդյունաբերության յեկամոտները: Ֆարգավուչներ և աշխատանքի կվալիֆիկացիա:

14-րդ զրույց. (Գյուղատնտեսությունը Ս. Խ. Հ. Մ-ում և Ա. Ֆ. Խ. Հ. Մ-ում) Խորհրդային իշխանության հողային քաղաքականությունը: Միասնական տուրք: Կոլլեկտիվ և խորհրդային տնտեսություններ: Կուլտ-կրթական աշխատանքը գյուղում: Ուր ե գնում գյուղացիներից հավաքած տուրքը: Վորոգման աշխատանքները Անդրկովկասում: Կովկասի գյուղատնտեսական մշակույթների (культура) նշանակությունը: Կոոչ

մասնակցությունը գյուղատնտեսական աշխատանքներին, վորպես գրավական նրա ազատագրման:

15-րդ զրույց. (Առևտուրը Ս. Խ. Հ. Մ. և Տ. Ֆ. Խ. Հ. Մ-մեջ): Մասնավոր առևտուրը և կոոպերացիան: Մթերքների գները մասնավոր առևտրականների մոտ և կոոպերատիվներում: Պետական առևտուր: Արդյունաբերական և գյուղատնտեսական կոոպերացիան: Կոոչ մասնակցությունը կոոպերացիայում:

16-րդ զրույց (Ժողովրդական կրթությունը Ս. Խ. Հ. Մ. և Ա. Ֆ. Խ. Հ. Մ.): Դերոցներ, մանկան տներ, ակումբներ: Անգրագիտության վերացումը: Ազգային քաղաքականություն: Մայրենի լեզու: Պրոֆ-տեխնիկական կրթություն: Ժողովրդական կրթություն բուրժուական և խորհրդային յերկրներում և նրանց խնդիրները: Յերեխաների սոցիալական պետական դատարակությունը Ս. Խ. Հ. Մ-ում: Մանկան տներ, պայքար յերեխավերի անպահովության դեմ. «Յերեխարների բարեկամները» ընկերություն:

17-րդ զրույց. (Առողջապահություն և մոր ու մանկան պահպանություն): Հիվանդանոցներ, բուժարաններ, խորհրդատվություններ (консультации), մուր, յերեխայի պահպանություն, մոր և յերեխայի տներ:

18-րդ զրույց. (Ինչպես ե իրագործում Խորհրդային իշխանությունը Կոոչ իրավահավասարությունը). կանանց զրույթյունը բուրժուական հասարակարգում: Կոոչ զրույթյունը Ս. Խ. Հ. Մ-ում և Ա. Ֆ. Խ. Հ. Մ-ում: Կոոչ իրավական պաշտպանությունը, կանացի աշխատանքի պահպանությունը: Ամուսնա-ընտանյական իրավունք, խնամակալական իրավունք և այլն: Յերեխաների պետական դատարակությունը: Արհեստա-

վորուհու և քանվորուհու խնդրուհույն աշխատանքը: Գեղջկուհու իրավունքը դեպի հողը: Պաշար կնոջ իրավազրկութեան և փակվածութեան դեմ: Կենցաղի նոր ձեւերի շինարարութեան:

19-րդ դրույց. (Կրօնական խնդիրը խորհրդային երկրներում): Խնչու բողեկիները դեմ են կրօնի: Խնչ ե նշանակում յեկեղեցու անջատումը պետութեանից: Կըրօնը՝ աշխատավորութեան ճնշման միջոց: Խնչպես ե պայքարում Կոմունիզմը և Կ. Յե. Մ-ը կրօն դեմ:

—

4-րդ ՅիծԼ— Աշխատանքների հեղափոխական շարժումը յեվ նրանց մարտիկ կազմադերպութիւնները:

20-րդ դրույց. (Դասակարգային կռիւ): Կուսակցութեանը և դասակարգերը: Սոցիալիզմ, Սոց.-Դեմ. մեն-եիկներ և բողեկիներ: 1-ին և 2-րդ Խնտերնացիոնալ: Պրոֆիտութիւններ, հեղափոխական շարժումը դասական յերկրներում: Բանվոր դասակարգի համաձայնողականները և մասնիչները: Կնոջ մասնակցութեանը հեղափոխական շարժման Արեւմուտքում, Ռուսաստանում և Կովկասում:

21-րդ դրույց. (3-րդ Խնտերնացիոնալ): Կոմունիստները Կովկասում, Ռուսաստանում և ուրիշ յերկրներում: Ռ. Կ. Կ. ծրագիրը: Կուսակցական կազմակերպութեան ստրուկտուրան և կուսակցական աշխատանքը Անդրկովկասում:

22-րդ դրույց. (Պրոֆիտութիւնները Ս. Խ. Հ. Մ.-

ում): Պրոֆիտութիւնների խնդիրները Ս. Խ. Հ. Մ.-ում: Պրոֆիտներն. Պրոֆիտութիւնների ստրուկտուրան: Բանվորուհիների գրավումը դեպի պրոֆիտութիւններ:

23-րդ դրույց. (Ռ. Կ. Կ. և աշխատանքը կանանց մեջ) կինրաժինները և նրանց խնդիրները, վորպես կուսակցութեան մարտիկ որգաններ: Պատգամավորական ժողովները և պատգամավորուհիների խնդիրները: Կանանց քաշիլը տնտեսական և հասարակական կյանքի բոլոր շրջանները: Յերեխաների պետական դաստիարակութեանը և հասարակական հիմնարկութիւնները, կնոջ ազատագրումը: Կնոջ կենցաղի բարելավումը ներկա անցողական ժամանակաշրջանում: Արտեիներ, պըրոֆտեխնիքական դպրոցներ, մանկատներ և այլն: Կընոջ իրավունքի հավասարութեանը ընտանիքում և ինչպես պետք և համեմել դրան:

24-րդ դրույց (յերավակող դրույց): Մեր ապագան: Կոմունիստական հասարակարգ և կնոջ դրութեանը արտեղ: Ազգային հարցը կոմունիստական հասարակարգում: Ընտանիքը և ամուսնութեանը այդ նույն հասարակարգում:

25-րդ դրույց: Բացի վերոհիշյալ դրույցներից քաղաքների և գյուղերի պատգամավորուհիների համար պետք ե դրվի մի շարք զեկուցումներ կամ դրույներ (վոչ ավելի 3—4-ից) ընկ. Լենինի կյանքի և գործունեութեան մասին հետեյալ թեմայով.

ա) Լենինը աշխատավոր կանանց ազատագրման մասին բ) Լենինը մինչև Հոկտեմբերյան Հեղափոխու-

թյունը գ) Լենինը Հոկտեմբերյան հեղափոխությունից հետո:

Ժանոթություն.— Ի դեմաց ներկա ծրագրի, վոր կազմել ե Ռ. Կ. Կ. Ա. յեր. կոմիտեյի ընտելորունիների և գեղջկունիների բաժինը, ե հատուկ ձեռնարկ «պատգամավորունու առաջին գիրքը» (ծախվում ե): Այն տեղերում, վոր տեղ դժվար ե գեկուցողներ գտնելը այս ձեռնարկը միանգամայն կարող ե փոխարինել այդպիսիների: Յուրաքանչյուր վարժունի (համակրողների թվից) կարող ե կարգալ առանձին հոգվածներ այս գրքից և բացատրել:

ԱՌԱՋԱՐԿՎԵԼԻԲ ԺԱՄԱՆԱԿ ԱՌ ԺԱՄԱՆԱԿ ԶԵ- ԿՈՒՅՈՒՄՆԵՐ

1. Պայքար անգրագիտության դեմ և բանվորունու խնդիրները:

2. Յերեսայի անխնամատարությունը և պայքար դրա դեմ:

3. Դպրոցը քաղաքում և դյուղում:

4. Բանվորունու խնդիրները ակումբում:

5. Կուլտ-շեֆ աշխատանքի ձևերը և մեթոդները:

6. Բանվորունի և Կարմիր Բանակը (մասնակցություն Օ. Ա. Յ. Փ.-ին Добрахим-ին, բանվորունիների աշակցությունը գորդեվիգեուններ կազմակերպելու դործում:

7. Գործազրկությունը և պոռնիկությունը—պայքարի միջոցները դրանց դեմ:

Բացի դրանից պատգամավորունիների աշխատանքի կարգը պետք ե անցնի նայե հետևյալը:

1. Ձեկուցումներ խորհրդային այն բաժինների, վորոնք ընդգծում յեն կնոջ ազատագրման ձեռնարկությունները և բանվորունիների գրավումը դեպի խորհուրդների պայքարը:

Տվյալ բայոնի խոշոր ձեռնարկությունների գե-
կուցումները:

3. Տեղական պրոֆմիությունների ղեկավար ու-
ղանների գեկուցումները:

4. Պարբերական տեսություններ Ս. Խ. Հ. Մ.-յան
միջադպյին և ներքին դրության մասին:

Անհրաժեշտ է, Վոր պատգամավորական ժողով-
ները գիտակցորեն ծանոթանան յեղած հեղափոխական
տոներին և ակտիվ մասնակցին նրանց:

<< Ազգային գրադարան

NL0238405

56.264

Главлит №. 1883 Тифлис Тираж 3000.